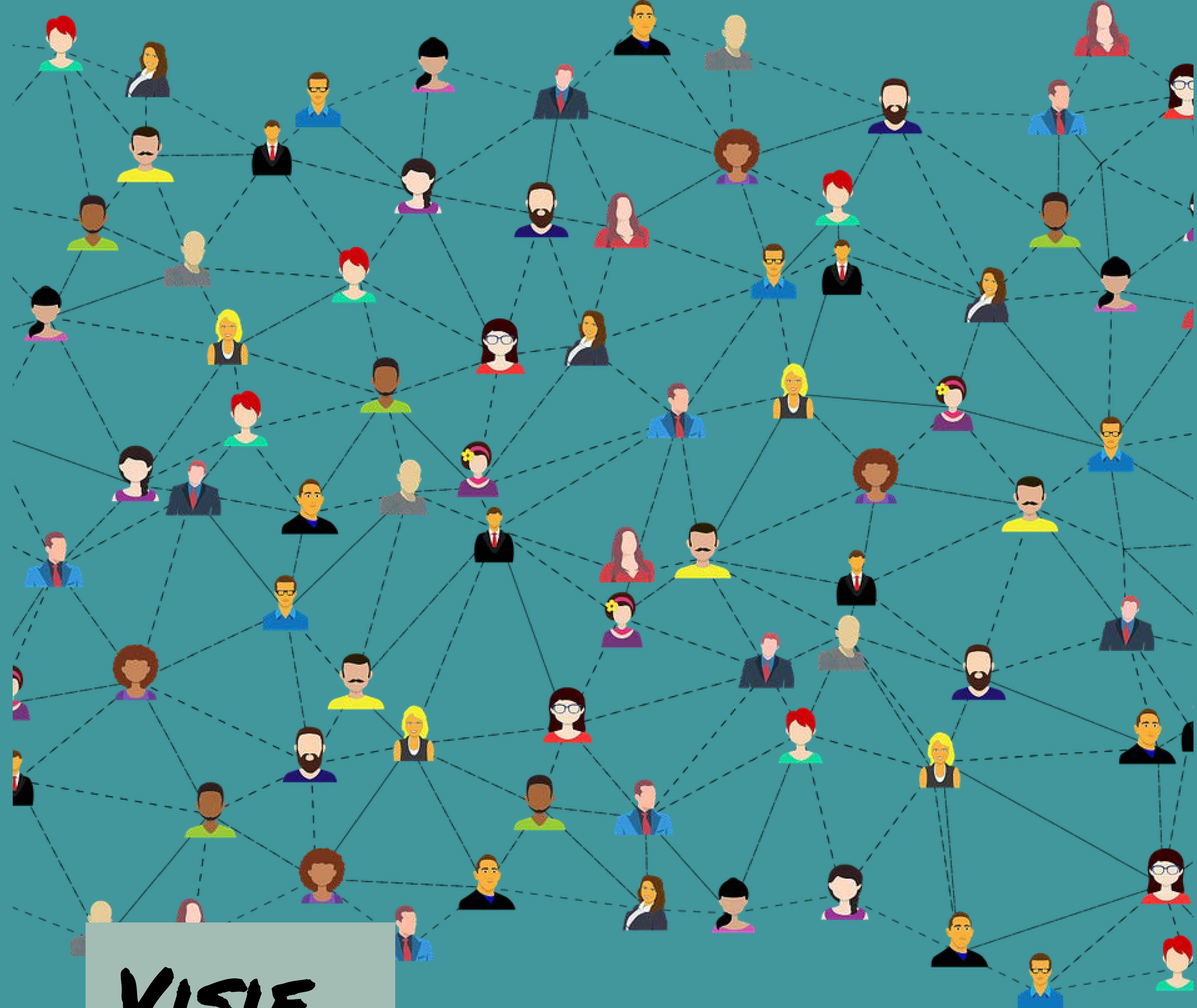

VISIE

Sociaal Domein

Beekdaelen

Gemeente Beekdaelen

2025 - 2028

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord:	3
1. Aanleiding	4
2. Het sociaal domein in ontwikkeling	5
3. Opgaves in Beekdaelen	6
Bestaanszekerheid	7
Meedoen	7
Ondersteuning leven en Wonen	8
Veilig en Gezond opgroeien	8
4. Wat willen we bereiken?	10
Sociale basis voor iedereen	11
Juiste zorg op de juiste plek	11
Normaliseren	12
Stabiliteit creëren waar nodig	12
Ondersteuning vanuit kansen en mogelijkheden	12
5. Hoe gaan we dat bereiken?	13
Positieve gezondheid	14
Normaliseren	14
Sociale basis versterken	15
Bestaanszekerheid	16
Centrale toegang	16
Data ondersteunend werken	16
Wijkgerichte aanpak	17
Bijlage 1	
Implementatieplan	19-27

Voorwoord

De afgelopen jaren is ons sociaal domein flink in beweging geweest. Maatschappelijke en economische ontwikkelingen, veranderende wetgeving en groeiende behoeften van onze inwoners hebben ons doen inzien dat de huidige visie toe is aan een herziening. Met deze toekomstvisie zetten we dan ook een nieuwe stap, waarbij we voortbouwen op onze strategische visie. In samenspraak met de hele afdeling Sociaal, onze maatschappelijke dienstverleners, met input van het Adviesorgaan Sociaal Domein, jongeren input vanuit de Vertelcampagne en input uit de participatiebijeenkomsten voor de omgevingsvisie hebben we deze notitie opgesteld. We kunnen daarmee spreken van een breed draagvlak voor de richting die we als gemeente willen inslaan.

In deze toekomstvisie benadrukken we dat het noodzakelijk is om ons sociaal domein toekomstbestendig en financieel duurzaam te maken. De stijgende zorgkosten en maatschappelijke uitdagingen zoals vergrijzing, woningtekorten en bestaansonzekerheid, dwingen ons om scherper te kijken naar de inzet van onze middelen. Efficiëntie en doelmatigheid staan daarbij centraal. Door onze middelen slimmer in te zetten, kunnen we blijven voldoen aan de behoeften van onze inwoners, zonder de kwaliteit van de ondersteuning uit het oog te verliezen.

Een van de belangrijkste pijlers van deze visie is onze focus op wijkgericht werken. We geloven dat de kracht van het sociaal domein ligt in de wijken en kernen van onze gemeente. Door sterke lokale netwerken op te bouwen, kunnen we onze ondersteuning dichterbij de mensen brengen. Dit stelt ons in staat om sneller te signaleren en gericht te reageren op de behoeften van inwoners. Daarnaast biedt wijkgericht werken de mogelijkheid om de samenwerking tussen verschillende partners, zoals huisartsen, scholen en vrijwilligersorganisaties, te intensiveren.

Ook zetten we in op data ondersteunend werken. Met betere inzichten uit data kunnen we ons beleid effectiever sturen en de impact van onze interventies nauwkeurig monitoren. Data biedt ons de mogelijkheid om trends te analyseren en vroegtijdig in te spelen op veranderende omstandigheden. Dit helpt ons niet alleen om meer grip te krijgen op de resultaten van onze inzet, maar ook om deze inzet daar te concentreren waar deze het meest nodig is.

Onze visie op het sociaal domein gaat verder dan de grenzen van onze eigen afdeling. We zoeken verbinding met andere beleidsdomeinen en zetten ons in voor een integrale aanpak. Zo willen we samen met inwoners, verenigingen, onderwijs en andere stakeholders bouwen aan een veerkrachtige en inclusieve gemeenschap waarin iedereen een plek heeft.

We hebben er vertrouwen in dat de koers die we met deze toekomstvisie uitstippelen, zal bijdragen aan een sociaal domein dat voorbereid is op de uitdagingen van morgen. We danken alle betrokkenen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van deze visie en kijken uit naar de implementatie en verdere samenwerking.

Peter Janssen en Levin de Koster

1. Aanleiding

TOEKOMST VISIE

SOCIAAL DOMEIN

Beekdaelen gaat in 2025 het zevende levensjaar in. Bij de start van gemeente Beekdaelen is er een Uitgangspuntennotitie Sociaal Domein opgesteld om slagvaardig in te spelen op de maatschappelijke ontwikkelingen en om een goede start te maken met onze nieuwe gemeente. Inmiddels zijn we goed op weg en bieden we inwoners samen met onze maatschappelijke partners duurzame ondersteuning. Nu de basis op orde is in Beekdaelen, kan er verder doorontwikkeld worden.

Gelet op de knelpunten en maatschappelijke ontwikkelingen, waaronder de vergrijzing, de gevolgen van corona, de oorlog in onder andere Oekraïne, prijsstijgingen en woningtekorten is het cruciaal dat we scherpe keuzes maken in de ondersteuning die we onze (kwetsbare) inwoners bieden. Deze en andere maatschappelijke ontwikkelingen hebben geleid tot een toename van bestaansonzekerheid en inwoners die niet voldoende mee kunnen doen in de samenleving. Gezien de doelen van de drie grote decentralisaties (jeugdwet, participatiewet en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning) in het sociaal domein, wordt er een groot beroep gedaan op de eigen kracht en de zelfredzaamheid van inwoners. De verwachte eigen kracht of hulp uit het netwerk is niet altijd mogelijk of onvoldoende. Dit heeft gevolgen voor de vraag naar ondersteuning vanuit het sociaal domein. De combinatie van deze ontwikkelingen en uitdagingen benadrukt de noodzaak van een integrale aanpak en een optimale samenwerking van de gemeente en haar samenwerkingspartners in het sociaal domein.

Toekomstvisie als kapstok

In deze toekomstvisie geven we met betrokkenheid en gedragenheid vanuit de hele afdeling sociaal een doorkijk in nieuwe uitgangspunten en ambities die we gezamenlijk willen realiseren. Deze toekomstvisie kan dan ook gezien en gebruikt worden als onderlegger voor diverse beleidsnotities en projecten binnen de afdeling sociaal. In 2028 hebben we de implementatie achter de rug en werken we op een efficiënte manier met en voor de inwoners van Beekdaelen.

2. HET SOCIAAL DOMEIN IN ONTWIKKELING

In de afgelopen jaren zijn er een diverse ontwikkelingen geweest binnen de verschillende domeinen. Om vooruitgang te boeken, is het noodzakelijk een nieuwe kapstok te creëren. Bovendien hebben verschillende actuele ontwikkelingen als katalysator gediend voor de plannen die in deze visie zijn beschreven. Hieronder een toelichting op deze ontwikkelingen.

Hervormingen in het sociaal domein op komst

Op landelijk en regionaal niveau zijn en worden een aantal akkoorden gesloten die wij als gemeenten op een goede manier vorm moeten geven. De zorg dreigt zowel op het gebied van beschikbare personele inzet als op financieel gebied op termijn onhoudbaar te worden. Met voorbeelden zoals het Integraal Zorg Akkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), de Hervormingsagenda Jeugd en de Woonzorgvisie zullen een aantal ontwikkelingen in gang worden gezet om de ondersteuning aan inwoners anders te organiseren zodat deze betaalbaar en uitvoerbaar blijft.

Maatschappelijke dienstverlening

Met Maatschappelijke dienstverlening op contract basis willen we bereiken dat er in het voorliggend veld integraler gewerkt wordt om kwalitatief betere, doelmatiger, en effectievere zorg en ondersteuning te bieden vanuit transformatie-doelstellingen, zoals normaliseren en eigen kracht versterken. Dit doen we door contractmanagement integraal vorm te geven en ruimte te bieden voor gezamenlijke ontwikkeling/innovatie.

Vernieuwing Toegang

In 2023 is de toegang tot ons sociaal domein anders ingericht. Daarbij zijn niet alleen de administratie maar ook Wmo- en jeugdconsulenten onderdeel van de toegang. De ambitie is om ook participatieconsulenten en maatschappelijke dienstverlening toe te voegen aan de toegang. Dit is noodzakelijk voor een betere onderlinge samenwerking en de afstemming tussen uitvoering en beleid.

Integraal en Data ondersteunend werken

De ambitie om meer data-gestuurd te werken, geldt organisatiebreed. Ook de afdeling Sociaal ervaart deze behoefte sterk. Hierdoor kunnen we het beleid afstemmen op de lokale en regionale omstandigheden en beter inspelen op de specifieke ondersteuningsbehoefte in Beekdaelen.

3. OPGAVES IN BEEKDAELEN

Zoals eerder genoemd, leven we in een steeds dynamischer en complexer wordende samenleving. De gevolgen van wereldwijde gebeurtenissen zijn ook merkbaar binnen het sociaal domein. Steeds meer taken worden gedecentraliseerd, terwijl de financiële druk zowel nu als in de toekomst verder toeneemt.

Door deze krachtige maatschappelijke bewegingen is de rol van de gemeenten veranderd. Inwoners en partijen verwachten een gemeente die hen begrijpt, transparant is en snel inspeelt op nieuwe ontwikkelingen. Een gemeente die naast je komt staan bij een vraagstuk en die samen met jou (mee) denkt. In Beekdaelen spelen we hier op in, bijvoorbeeld met de invoering van de verordening **burgerparticipatie**. Daarnaast stelt de wetgever steeds meer kaders, waarbij het wordt vereist dat we inwoners beter betrekken, zoals bijvoorbeeld het geval is met de **Omgevingswet**

De complexere vraagstukken vraagt van medewerkers van de gemeente, dat ze een **Opgavegerichte houding en gedrag** laten zien. Dat zij zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de opgaven van de kernen van gemeente Beekdaelen en de moed hebben om oude patronen los te laten. Het vraagt verder kijken dan de eigen doelstelling/wetgeving, want dat kan tot ongewenste en onbedoelde uitkomsten leiden. De menselijke maat moet weer centraal staan, met een professional die de ruimte krijgt om te **doen wat nodig is**. Dit vergroot de kans op kostenbesparing en het vertrouwen van de inwoner neemt zo toe.

Om bovenstaande doelen te kunnen bereiken stellen wij voor om binnen Beekdaelen opgavegericht te gaan werken. Vanuit onze (wettelijke) verantwoordelijkheden als gemeente hanteren wij daarbij de vier opgaves:

Bestaanszekerheid

Meedoen

Ondersteuning Leven en Wonen

Veilig en Gezond Opgroeien

DE OPGAVES IN BEEKDAELEN

1. Bestaanszekerheid

Om een zinvolle bijdrage te kunnen leveren aan de samenleving en om te werken aan ontwikkeling is bestaanszekerheid essentieel. Bestaanszekerheid is niet alleen de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen. Zekerheid van betaalbaar wonen, toegang tot betaalbare zorg en de mogelijkheid om een financiële buffer op te bouwen voor onverwachte uitgaven zijn essentiële voorwaarden om de rust en ruimte te vinden die nodig zijn voor persoonlijke ontwikkeling en deelname aan de samenleving.

We zien dat niet alleen mensen met een minimum inkomen maar ook mensen met een hoger inkomen vaker in de problemen komen. Onzekere inkomsten, stijgende vaste lasten en te weinig financiële buffers maken het voor hen lastig om rond te komen. Maar ook complexe toeslagen en een flexibele arbeidsmarkt maken dat huishoudens in de financiële problemen komen.

Als gemeente fungeren we als vangnet voor inwoners met een laag inkomen, maar we zijn niet bevoegd om deze rol te vervullen voor mensen met een hoger inkomen. Toch is het goed om met sociale partners samen te werken aan het vergroten van de bestaanszekerheid voor alle huishoudtypes en inkomens.

De opdracht van de gemeente op het gebied van bestaanszekerheid is gericht op:

- **Schulden**
- **Armoede**
- **Inkomen**
- **Wonen & Zorg** (aandacht voor aandachtsgroepen)
- **Inburgering**

2. Meedoen

Onze ambitie is dat het voor onze inwoners mogelijk is om, naast het vervullen van de meest basale behoeften zoals onderdak, voedsel en veiligheid, ook deel te nemen aan sociale activiteiten. Denk breed aan sport, cultuur, onderwijs, voorschoolse educatie, (beschut) werk of een andere zinvolle dag invulling. Het is belangrijk dat onze inwoners mee kunnen (blijven) doen en elkaar kunnen ontmoeten; thuis en in de wijk; ook om eenzaamheid te voorkomen. Kunnen deelnemen aan de samenleving versterkt de sociale cohesie. De betrokkenheid en zeggenschap van inwoners, het bieden van steun naar elkaar en samenwerken stimuleert inwoners om te komen tot gedeelde opvattingen (normen & waarden) en verbindt mensen aan de buurt waarin ze wonen.

De opdracht van de gemeente op het gebied van meedoen is gericht op:

- **Werken/inclusieve arbeidsmarkt**
- **Laaggeletterdheid aanpak**
- **Sport en cultuur**
- **Dagbesteding/Hoeskamers**
- **Passend onderwijs**
- **Leerlingenvervoer**
- **Sociaal vervoer**
- **Sociale voorzieningen in de wijk**

DE OPGAVES IN BEEKDAELEN

3. Ondersteuning Leven en Wonen

De gemeente speelt een belangrijke rol bij het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid van de inwoners. Het bieden van algemeen toegankelijke voorzieningen en een goed preventief aanbod om de zelfredzaamheid van inwoners te vergroten is hierbij van belang. Ook het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, huiselijk geweld, criminaliteit en maatschappelijke uitval bij complexe problemen is een opdracht.

Als een inwoner het thuis niet meer alleen redt, kan deze bij de gemeente terecht voor advies en informatie. De gemeente bespreekt vervolgens wat de inwoner zelf nog kan doen en welke rol familie, vrienden, burens of mantelzorgers hierbij kunnen vervullen. Als algemeen toegankelijke voorzieningen niet afdoende zijn kan er een maatwerkvoorziening (Wmo) geboden worden. Bijvoorbeeld in de vorm van beschermd wonen, hulp in huis of niet-medische hulpmiddelen.

De opdracht van de gemeente op het gebied van Ondersteuning Leven & Wonen is gericht op:

- **Het bevorderen van sociale samenhang, veiligheid en leefbaarheid**
- **Preventie en bestrijden huiselijk geweld en het creëren van een integraal lokaal veiligheidsbeleid.**
- **Toegankelijkheid voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking**
- **Onafhankelijke cliëntondersteuning**
- **Beschermd Wonen en opvang**

4. Veilig en gezond opgroeien

Het jeugdbeleid van de gemeente is gericht op kinderen en jongeren veilig en gezond te laten opgroeien zodat zij optimaal gebruik kunnen maken van hun capaciteiten. Het beleid is gericht op gezondheidsbevordering, opvoedingsondersteuning en werken aan een vloeiende overgang van 18-min naar 18-plus.

Ouders en jeugdigen zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding, maar kunnen een beroep doen op de gemeente als het niet zelfstandig lukt. De gemeente, met de GGD als verlengstuk, vervult een adviesfunctie voor professionals, jeugdigen en ouders op het gebied van opgroei- en opvoedproblemen, evenals psychische en psychiatrische kwesties. De toegang tot hulp dient laagdrempelig, bereikbaar en herkenbaar te zijn voor inwoners. Deze bestaat uit algemeen toegankelijke voorzieningen (denk aan jeugd- en jongerenwerk, maatschappelijk werk, POH Jeugd) en daar waar dit niet voldoende aansluit, de mogelijkheid tot een individuele voorziening in de vorm van specialistische zorg.

De opdracht van de gemeente op het gebied van Veilig en gezond opgroeien is gericht op:

- **Preventieve en curatieve jeugdhulp inrichten**
- **Indien ontwikkelingsbedreiging / onveiligheid niet afneemt het gedwongen kader inschakelen**
- **Inclusief onderwijs**

DE OPGAVES IN BEEKDAELEN

Om deze opgaven succesvol te realiseren, is het cruciaal dat onze consultants en beleidsmedewerkers binnen de gemeente Beekdaelen niet alleen vanuit hun eigen expertise werken, maar juist gezamenlijk en integraal. Dit vraagt om een betere samenwerking tussen verschillende beleidsvelden en afdelingen, waarbij we de grenzen van onze eigen taken en verantwoordelijkheden oversteken. Door een gezamenlijke aanpak versterken we de samenhang tussen de vier opgaven en kunnen we sneller en effectiever inspelen op de complexe vraagstukken van onze samenleving. Het vergroten van onze interne samenwerking draagt direct bij aan een toekomstgerichte, flexibele en responsieve gemeente, waar we als één team werken aan oplossingen die passen bij de behoeften van onze inwoners.

4. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Sociale basis voor iedereen

Wij streven naar een veerkrachtige, inclusieve en zorgzame samenleving, waarin ieder individu de kans krijgt zich te ontwikkelen. Een samenleving waarin inwoners naar elkaar omkijken en vanuit intrinsieke motivatie bijdragen aan het welzijn van henzelf en anderen. Deze ambitie is onder te verdelen in vijf deelambities:

1. Ontmoeting en erbij horen: om iets te betekenen voor elkaar, moet je elkaar eerst ontmoeten. Om elkaar te ontmoeten zijn nog meer activiteiten, initiatieven en plekken nodig.
2. Ontplooiing, zingeving en vertrouwen: de sociale basis stelt inwoners in staat zich te ontplooien en floreren.
3. Ondersteuning, steun en hulp: mensen helpen elkaar en steunen elkaar vanuit intrinsieke motivatie. In kleine en grote dingen.
4. Ontspanning en plezier: de sociale basis biedt inwoners ontspanning en plezier. Inwoners doen dingen, alleen of samen, omdat zij dat leuk vinden en omdat het ontspanning biedt.
5. Eigenaarschap, zeggenschap en eigen regie: de sociale basis is van inwoners en gemeenschappen zelf.

De sociale basis is altijd aanwezig, of deze nu sterk is of niet. Waar mensen samenkomen en met elkaar in interactie treden, ontstaat er een sociale basis. De kracht van deze sociale basis ligt in haar laagdrempeligheid en in het feit dat ze voortkomt uit intrinsieke en elkaar versterkende motivaties van inwoners, vrijwilligers en professionals. De sociale basis wordt niet van buitenaf door ons als gemeente opgelegd, maar ontstaat organisch vanuit de samenleving zelf. Wij als gemeente en onze samenwerkingspartners kunnen deze sociale basis wel faciliteren en stimuleren. Sterker nog, het is van cruciaal belang dat we dit bewuster gaan doen.

Juiste zorg op de juiste plek

We bieden ondersteuning die laagdrempelig en dichtbij is georganiseerd, met de brede blik vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid. Dit betekent dat we niet alleen kijken naar wat onze inwoners sociaal nodig hebben, maar ook naar hun medische, geestelijke en maatschappelijke welbevinden. We stellen de zorgbehoeften van onze inwoners centraal en zorgen ervoor dat alle vormen van ondersteuning goed op elkaar aansluiten. De juiste zorg op de juiste plek betekent dat ondersteuning dichtbij de inwoner wordt georganiseerd. Gericht op preventie, passende ondersteuning, en efficiënte ondersteuning, zodat onnodige of duurdere zorg wordt voorkomen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Normaliseren / Uitdagingen horen bij het leven

De gemeente heeft als taak passende hulp en ondersteuning te bieden aan de meest kwetsbare jeugdigen en volwassenen die niet zonder ondersteuning op een veilige manier kunnen functioneren. Onze ambitie is om kwalitatief betere, doelmatiger en efficiënte ondersteuning te bieden. Voor het realiseren van deze ambitie is een breed maatschappelijk gesprek nodig over normaliseren en daarmee het besef dat onzekerheid en verschil er mag zijn en bij het leven hoort. Vanuit dit besef is het organiseren van hulp/ondersteuning en diagnosticeren bij ieder probleem dat zich voordoet niet altijd nodig. In plaats van direct (professionele) hulp in te zetten, onderzoeken we eerst waar de urgentie en de motivatie van de inwoner zelf zit om de situatie te veranderen. Met normaliseren willen we een samenleving stimuleren waarin mensen begrijpen dat problemen en tegenslagen een onderdeel van het leven zijn. We willen dat mensen vertrouwen op hun eigen kracht en de steun van hun omgeving om met deze uitdagingen om te gaan, in plaats van direct (professionele) hulp te zoeken. Door te normaliseren, verlichten we de druk op zorg en ondersteuning en helpen we mensen om sterker en veerkrachtiger te worden. Ons doel is een samenleving creëren waarin iedereen leert om beter met moeilijke situaties om te gaan en waarin zelfredzaamheid en wederzijdse ondersteuning centraal staan. Tegelijk erkennen we dat in sommige situaties (gespecialiseerde) ondersteuning noodzakelijk is. Normaliseren is een balans vinden tussen het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners en het bieden van de juiste ondersteuning op het juiste moment, zodat zorg effectief blijft en niet onnodig wordt belast.

Stabiliteit creëren waar nodig

We bieden rust en ruimte in situaties waarin inwoners tijdelijk niet in staat zijn zelf de regie te voeren. Dit geldt wanneer er geen bestaanszekerheid is, complexe problematiek speelt, de veiligheid in gevaar is of onbegrepen gedrag voorkomt. In zulke gevallen is een gerichte en soms langdurige aanpak met procesregie noodzakelijk. Door stabiliteit te bevorderen via een houdbare leefomgeving en het op orde brengen van de basisbehoeften, ontstaat er ruimte voor de inwoner om hulp te aanvaarden, wat op de lange termijn tot betere resultaten leidt. Dit draagt bij aan het doel om passende hulp en ondersteuning te bieden én tegelijkertijd de zorgkosten vanuit een langetermijnperspectief beheersbaar te houden. Daarnaast zorgt het voor een efficiënte inzet van middelen binnen het Sociaal Domein

Ondersteuning vanuit kansen en mogelijkheden

Ondersteuning vanuit kansen en mogelijkheden, met een focus op positieve gezondheid en eigen kracht. Ons uitgangspunt is wat mensen wél kunnen, in plaats van alleen te kijken naar beperkingen. Het doel is mensen te helpen hun leven zo goed mogelijk vorm te geven. Door uit te gaan van hun talenten, sterke punten en netwerk. In plaats van een standaard aanpak, wordt er samen met de inwoner gezocht naar passende oplossingen die aansluiten bij de situatie, wensen en kwaliteiten.

5. HOE GAAN WE DAT BEREIKEN?

HOE GAAN WE DAT BEREIKEN?

Positieve gezondheid, een bredere kijk op gezondheid die meer oplevert

Positieve Gezondheid is een brede kijk op gezondheid, verdeeld over zes dimensies: lichaamsfuncties, mentaal welzijn, kwaliteit van leven, zingeving, participatie en dagelijks functioneren.

Door de situatie vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid te benaderen, kijken we niet alleen naar het verhelpen van klachten, maar ook naar de algehele gezondheid van onze inwoners. De nadruk ligt op de sterke en gezonde kanten van de inwoner, waarbij we de problemen niet uit het oog verliezen. Dit biedt zowel de inwoner als de professional inzicht in welke levensgebieden de inwoner stappen kan en wil zetten om de eigen situatie aan te pakken, en om veerkracht en zelfregie te herstellen. In het contact met de inwoner ligt de focus op wat wél mogelijk is. We richten ons daarbij op het versterken van het sociale netwerk en de leefomgeving.

BRUG TUSSEN SOCIAAL EN RUIMTE

Het doel is om een duurzame aanpak te ontwikkelen en te implementeren die de principes van Positieve Gezondheid integreert in het gemeentelijk beleid, de dienstverlening en de samenwerking met lokale partners. Positieve gezondheid fungeert als een brug tussen de afdelingen Ruimte en Sociaal. Met de inrichting van de fysieke leefomgeving willen we de (Positieve) gezondheid van onze inwoners bevorderen. Het uitgangspunt bij het inrichten van buitenruimtes is dat mensen elkaar gemakkelijker kunnen ontmoeten. Daarnaast moeten ze toegankelijk, veilig en bereikbaar zijn voor iedereen.

Normaliseren

Om normaliseren te bereiken werkt de gemeente integraal samen met verschillende partijen uit het sociaal en medisch domein, zoals: maatschappelijke dienstverlening, verenigingen, woningcorporaties, onderwijs, GGD, vrijwilligersorganisaties, huisartsen en andere samenwerkingspartners.

Preventie en vroegsignalering

Normaliseren betekent niet wachten tot problemen escaleren. Vroegtijdige signalering van problemen in gezinnen, scholen of werksituaties is essentieel om op tijd passende ondersteuning te kunnen bieden. Hiermee voorkomen we dat situaties verergeren en de druk op intensieve zorg toeneemt.

Sociale basis en sociale netwerken

Het versterken van de sociale basis en sociale netwerken speelt een belangrijke rol in het normaliseren. Het idee is dat mensen in hun directe omgeving (familie, vrienden, burens, verenigingsleven) voldoende steun kunnen vinden om met uitdagingen om te gaan. Hierbij hoort ook het versterken van laagdrempelige eerstelijnszorg, informele zorg en vrijwilligerswerk.

Maatwerk

Normaliseren mag niet leiden tot een one-size-fits-all-benadering. Het erkennen van verschillen tussen mensen en situaties is essentieel. Terwijl sommige inwoners gebaat zijn bij minimale ondersteuning, hebben anderen intensievere ondersteuning nodig. Normaliseren betekent dus ook het leveren van maatwerk en het afstemmen van de zorg op individuele behoeften. Het is belangrijk om te erkennen dat zelfredzaamheid zijn grenzen heeft. Niet iedereen is in staat om zelfstandig of met minimale hulp uitdagingen aan te gaan, bijvoorbeeld door mentale of fysieke beperkingen. In deze situaties is het essentieel dat normaliseren niet leidt tot onvoldoende ondersteuning.

HOE GAAN WE DAT BEREIKEN?

Autonomie vanuit Positieve Gezondheid

Een belangrijk onderdeel van normaliseren is het stimuleren van autonomie en eigenaarschap. Dit houdt in dat inwoners zelf verantwoordelijkheid dragen voor hun leven en keuzes maken over hoe zij met problemen omgaan. Dit betekent niet dat mensen het alleen hoeven te doen, maar dat zij de regie in eigen handen hebben.

Verandering van zorgvraag

Een verandering van mindset bij inwoners vraagt ook om een andere houding binnen het zorgsysteem. Hulpverleners en consultants moeten alert zijn op het onderscheid tussen problemen die mensen zelf kunnen oplossen en situaties waarin professionele interventie noodzakelijk is. Dit vraagt om een betere triage en een scherpere inschatting van de zorgbehoefte.

Maatschappelijke verwachtingen

Wat als "normaal" wordt beschouwd, verschilt sterk per cultuur en maatschappelijke context. Het is belangrijk om te erkennen dat normaliseren in het sociaal domein contextafhankelijk is en dat culturele verschillen invloed kunnen hebben op wat als een "normale" manier van omgaan met problemen wordt gezien. Het aanleren van vaardigheden om stress te hanteren, conflicten op te lossen en gezonde relaties te onderhouden kan bijdragen aan een grotere veerkracht in de samenleving.

Sociale basis versterken

Wij streven naar een veerkrachtige, inclusieve en zorgzame samenleving waarin ieder individu de kans krijgt zich te ontwikkelen. Een samenleving waarin inwoners naar elkaar omkijken en vanuit intrinsieke motivatie bijdragen aan het welzijn van henzelf en anderen. Het gaat onder andere om het versterken van de bestaanszekerheid, het versterken van de voorliggende voorzieningen, inlooppunten en het stimuleren van ontmoeting. De kracht van de sociale basis ligt in haar toegankelijkheid en het vermogen om de onderlinge betrokkenheid van inwoners, vrijwilligers en professionals te versterken. De sociale basis speelt een essentiële rol in het bevorderen van de ervaren gezondheid en het welzijn van mensen, en draagt bovendien bij aan het waarborgen van kwalitatief hoogwaardige, betaalbare en toegankelijke zorg en ondersteuning voor iedereen.

Sociale basis in relatie tot accommodatiebeleid

Bij het versterken van de sociale basis zal in eerste instantie gekeken worden hoe we de gemeenschapsaccommodaties hiervoor kunnen inzetten. In het accommodatiebeleid is aangegeven dat voor elke kern een ontmoetingsplek noodzakelijk is. Het is dan ook een logische verbinding om activiteiten in het kader van bestaanszekerheid, versterken van voorliggende voorzieningen, het stimuleren van ontmoeting en het creëren van inlooppunten zoveel mogelijk aan deze accommodaties te koppelen.

HOE GAAN WE DAT BEREIKEN?

Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is nodig voor een sterke sociale basis. Maar daarnaast kan de sociale basis ook helpen om de negatieve gevolgen van bestaansonzekerheid te verzachten. Bestaanszekerheid is een randvoorwaarde: naar elkaar omkijken, je vrijwillig inzetten voor iets of iemand, maar ook betaald werk hebben, worden allemaal makkelijker als er ruimte is in het hoofd, en als die ruimte niet wordt ingenomen door chronische (geld)stress. Bestaansonzekerheid is schadelijk voor mensen, vooral wanneer zij geen uitzicht hebben om daar op korte termijn uit te komen en zich zorgen maken over bijvoorbeeld het betalen van de energierekening, laat staan het verduurzamen van hun huis. Armoede en financiële problemen zijn risicofactoren voor huiselijk geweld en kindermishandeling. De chronische stress die samenhangt met bestaansonzekerheid kan mensen fysiek en mentaal belemmeren, zorgt voor schaamte en heeft een grote, negatieve invloed op de sociale relaties. Het vergroot de kans op eenzaamheid en resulteert in minder zelfvertrouwen en het verlaagt de overtuiging dat men van waarde kan zijn voor een ander.

Bestaansonzekerheid in de brede zin heeft ook vaak een desastreus effect op het sociale netwerk van mensen. Het kan mensen belemmeren om mee te doen in de samenleving of op de arbeidsmarkt. Alleen inzetten op het versterken van de sociale basis gaat bestaansonzekerheid niet oplossen. Het is een vraagstuk dat verder reikt, maar meer maatwerk in het sociaal domein om schrijnende situaties op te lossen en bestaande regelingen eenvoudiger toepasbaar maken is essentieel.

Centrale toegang

Wij zorgen dat inwoners gemakkelijk toegang hebben tot verschillende diensten en informatie via één centraal punt. Dit centrale toegangspunt is het eerste contact voor inwoners die vragen hebben in relatie tot de Jeugdwet, Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning), Participatiewet en maatschappelijke dienstverlening. Hierdoor kunnen inwoners eenvoudiger de juiste ondersteuning vinden zonder dat ze verschillende organisaties hoeven te benaderen. Met één centrale toegang werken we integraler en kunnen we een betere afweging maken welke behoefte er is en kunnen vragen beter worden afgehandeld. Dit heeft als positief gevolg dat wachttijden verminderen en inwoners sneller de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Deze aanpak helpt bij het maken van een kwalitatief goede inschatting van de zorgbehoefte, een integrale afstemming van zorg en ondersteuning en daarmee een betere triage. Het stelt professionals in staat om beter samen te werken en informatie te delen, wat zorgt voor een efficiëntere dienstverlening.

Data ondersteunend werken

Om goede beleidskeuzes te maken en de ondersteuning van de gemeente en samenwerkingspartners beter af te stemmen op de behoeften in de kernen, is het essentieel de verschillende opgaven van de gemeente met elkaar te verbinden en samen met partners in de buurten en kernen aan te pakken. Dit vereist dat de gemeente zelf domeinoverstijgend denkt en handelt. Data-ondersteund werken is een belangrijk instrument waarmee we door het koppelen en analyseren van diverse databronnen prioriteiten kunnen stellen. Dit levert waardevolle informatie op, zoals verschillen in zorggebruik, gezondheid, armoede en arbeid. Naast kwantitatieve gegevens verzamelen we ook kwalitatieve gegevens, bijvoorbeeld door cliëntervaringsonderzoek en burgerparticipatie, zodat we de ondersteuning op wijk- en buurniveau optimaal kunnen inrichten. Bovendien zetten we gefaseerd de 20-gezinnenaanpak in. In deze huishoudens, die doorgaans een beroep doen op meerdere terreinen in het sociaal domein van Beekdaelen, kunnen we zo meer integraal helpen aan de hand van de Doorbraakmethode. De data geven ons hierin het benodigde inzicht.

HOE GAAN WE DAT BEREIKEN?

Wijkgerichte aanpak

De opdrachten uit het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), de Hervormingsagenda Jeugd, de Woonzorgvisie en het hierop gebaseerde Richtinggevend Kader van de VNG vragen om stevige, lokale teams. Een belangrijke rode draad in deze akkoorden is dat wij als gemeente zorg dienen te dragen voor een laagdrempelige toegang tot de ondersteuning die wij bieden in het sociaal domein. Wij staan de lat voor krachtige, goed bereikbare stevige lokale teams die aanwezig zijn op plekken waar inwoners van nature komen. De lokale teams kunnen direct hulp bieden en, als nodig, schakelen met gemeentelijke afdelingen, collectieve voorzieningen en aanvullende expertise. De teams vormen voor inwoners het vertrouwde gezicht en blijven aanspreekpunt zo lang als nodig. Gemeenten zijn vrij te bepalen *hoe* ze hun toegangsfunctie en stevig lokaal team vormgeven, maar het *wat* moet geborgd zijn. Een aantal basiskenmerken en -competenties van een stevig lokaal team dienen terug te komen.

Wij brengen onze dienstverlening dichterbij de kernen door gebiedsgericht en wijkgericht te werken. We gaan het wijkgericht werken stapsgewijs invoeren, waarbij we de werkwijze gefaseerd uitbreiden naar alle kernen binnen de gemeente. We starten met twee wijkteams in de kernen Nuth en Schinveld, die bestaan uit een aantal consultants, maatschappelijke dienstverlening en participatieconsultanten. Deze teams werken outreachend en vraaggericht en zoeken lokaal de samenwerking op met partijen in de betreffende twee kernen (denk aan huisartsen, woningcorporaties, verenigingen, en andere partners). Er is voldoende expertise beschikbaar om de individuele en collectieve vraagstukken in de kernen op te pakken. Een intensieve samenwerking helpt professionals 'dezelfde taal te spreken' en eenduidig te handelen naar waar we voor staan (normaliseren, eigen kracht versterken en regie bij de inwoner laten). Enerzijds bouwen we aan een stevige sociale basis voor alle inwoners van Beekdaelen. Anderzijds richten we de wijkteams zo in dat zij, op basis van deze sterke sociale basis, vooral aandacht kunnen geven aan de meest kwetsbare inwoners. Daarnaast blijft er een centraal consultantenteam actief dat zich richt op reguliere en minder complexe ondersteuningsvragen.

Het is een bewuste keuze om in de wijkteams een aantal van onze jeugd- en Wmo-consultanten een actieve rol te geven, in plaats van de verantwoordelijkheid om te komen tot stevige lokale teams, volledig bij de maatschappelijke dienstverlening neer te leggen. Door onze consultants actief te laten deelnemen in het wijkteam, wordt juist de samenwerking met het voorliggend veld, waaronder maatschappelijke dienstverlening, maar ook met het onderwijs en huisartsen, versterkt en efficiënter. Wanneer we de verantwoordelijkheid voor een stevig lokaal team uitsluitend bij de maatschappelijke dienstverlening zouden neerleggen, zouden onze consultants voornamelijk een beschikkende rol vervullen. Dit zou betekenen dat hun betrokkenheid beperkt blijft tot het beoordelen en toekennen van zorg en ondersteuning, zonder zelf een directe bijdrage te kunnen leveren aan de oplossing van hulpvragen. Hierdoor blijven zij op afstand van de daadwerkelijke ondersteuning en missen we de mogelijkheid om problemen eerder en laagdrempeliger aan te pakken. Door onze consultants actief onderdeel te maken van de wijkteams, benutten we de kans om vroegtijdig in te grijpen en preventief te werken in ons sociaal domein. Hun specifieke expertise op het gebied van jeugd- en Wmo-zorg biedt de mogelijkheid om in samenwerking met de andere deelnemers van het wijkteam lichte en kortdurende ondersteuning te bieden waar nodig, wat de inzet van zwaardere, gespecialiseerde zorg kan voorkomen. In hun rol als consultant kunnen zij situaties analyseren, ondersteunen en waar mogelijk stabiliseren, waardoor problemen minder vaak escaleren. Dit voorkomt dat gezinnen langdurig afhankelijk worden van zorg en vergroot het oplossend vermogen binnen de gemeenschap.

De deelnemers in het wijkteam behouden hun eigen expertise en nemen geen specifieke taken van elkaar over. In plaats daarvan wordt hun deskundigheid juist beter met elkaar verbonden om zo effectief mogelijk samen te werken. Dit betekent dat de consultants bij complexere problematiek de casus kunnen overdragen aan de gespecialiseerde maatschappelijke dienstverleners in het wijkteam (denk bijvoorbeeld aan schuldhulpverlening, rouwverwerking, etc.). Op basis van data blijkt dat in de kernen Nuth en Schinveld de meeste problematieken en stapelingen van hulpvragen zijn.

HOE GAAN WE DAT BEREIKEN?

Werken volgens de doorbraakmethode

Binnen de wijkteams gaan we de Doorbraakmethode inzetten, ontwikkeld door Instituut voor Publieke Waarden (IPW) om beter te begrijpen wat deze huishoudens nodig hebben en hoe we hen het beste kunnen ondersteunen. De doorbraakmethode is een effectief bewezen methode om doorbraken binnen de 3D's te realiseren bij huishoudens met multi-problematiek. In samenwerking met het huishouden wordt gezocht naar een doorbraak door hulp en ondersteuning in te zetten bij vastgelopen situaties en waarin huishoudens niet passen binnen de bestaande kaders. Ons doel is om met deze gerichte aanpak ongeveer 20 huishoudens te ondersteunen.

Inzetten van maatwerkbudget

Om de effectiviteit van onze hulp te vergroten, willen we een maatwerkbudget hanteren. Dit budget maakt het mogelijk om kleine financiële middelen flexibel en gericht in te zetten, afhankelijk van de specifieke situatie van elk huishouden om te voorkomen dat er door regels en bureaucratie directe problemen ontstaan. We starten met een klein maatwerkbudget, voor het wijkgericht willen werken in Nuth en Schinveld. In de tweede fase gaan we de doorbraakmethode breder toepassen over verschillende kernen en het maatwerkbudget uitbreiden, zodat we een grotere impact kunnen maken op het leven van de meest kwetsbare gezinnen en kunnen zorgen voor stabiliteit en eigen regie. Het maatwerkbudget regelen we in door het ontschotten van bestaande budgetten.

Interventieteam

De wijkteams worden ook verbonden aan de interventieteams zodat er een bredere keten ontstaat. Dat betekent dat de huidige indeling van drie gebieden teruggaat naar twee gebieden. Dat zorgt voor duidelijkheid en komt het opbouwen van stevige netwerken ten goede.

Inclusief onderwijs

De overheid streeft ernaar dat in 2035 de meeste scholen de overgang naar inclusief onderwijs hebben gemaakt. Inclusief onderwijs is onderwijs waarbij alle kinderen en jongeren dichtbij huis, volwaardig en gelijkwaardig toegang hebben tot een reguliere onderwijssetting waarin zij zich samen ontwikkelen en samen leren en participeren. Het schoolteam is multidisciplinair en biedt de ondersteuning die nodig is om alle kinderen onderwijs te bieden. Het ondersteunend personeel bestaat uit onderwijspersoneel en zo nodig jeugdhulppersoneel en zorgpersoneel. Hierdoor worden aparte scholen voor speciaal onderwijs overbodig, en kan de expertise van hun personeel worden ingezet op reguliere scholen om daar inclusie te bevorderen en ondersteuning te bieden aan leerlingen met diverse onderwijs- en zorgondersteuningsbehoeften.

De beweging naar inclusief onderwijs staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van de bredere ontwikkeling naar een inclusieve samenleving. Ook de Hervormingsagenda Jeugd is gebaseerd op deze visie, wat betekent dat onderwijs en gemeenten een belangrijke verantwoordelijkheid dragen om dit te realiseren. Dit vraagt om een versterking van de sociale basis in de wijken, zodat zoveel mogelijk kinderen gewoon mee kunnen doen en waar zoveel mogelijk ondersteuning wordt geboden vanuit collectieve (voorliggende) voorzieningen.

Dorpsplannen

In 2025 wordt er gewerkt aan het opstellen van dorpsplannen en mogelijk betreft dit in volgorde van prioriteit in eerste instantie andere gebieden dan Nuth en Schinveld. Het is van belang om in relatie tot deze dorpsplannen de samenwerking op te zoeken en van elkaar te leren. Beide zullen aangevlogen worden vanuit een data-ondersteunende analyse. Ontwikkelde of ingezette interventies en succeservaringen worden met elkaar gedeeld.

Bijlage 1

IMPLEMENTATIE

VAN PAPIER NAAR WERKELIJKHEID

Het besef is er dat met het opstellen van deze visie niet bewerkstelligd is dat integraal werken, positieve gezondheid of een wijkgerichte aanpak in de praktijk een vanzelfsprekendheid is. Draagvlak voor het gedachtegoed van deze notitie is belangrijk om uiteindelijk tot succes te komen. Het voornemen tot opgavegericht werken is in alle teams binnen de afdeling besproken van beleid tot administratie en van consultants tot de portefeuillehouders van de afdeling. Alle input, opmerkingen en adviezen zijn zoveel mogelijk verwerkt, maar er zijn ook keuzes gemaakt. In 2025 moet dit leiden tot concrete stappen en de start van de implementatie van deze visie sociaal domein Beekdaelen. Ook onze directe partners zijn hierin meegenomen en staan achter de toekomstvisie. In dit hoofdstuk beschrijven we een grofmazig implementatieplan op de in de eerdere hoofdstukken benoemde thema's en principes. De wie, wat en wanneer vraag wordt op hoofdlijnen beschreven. Dit zorgt voor de borging maar biedt wel de vrijheid per team/groep of beleid/uitvoering om het roer vast te pakken en mee te sturen op weg naar de gestelde doelen.

POSITIEVE GEZONDHEID

Positieve gezondheid afdeling Sociaal

De gemeente heeft besloten om Positieve Gezondheid te implementeren om de algehele gezondheid en welzijn van haar inwoners te verbeteren. Dit concept benadrukt de veerkracht en eigen regie van mensen, in plaats van de afwezigheid van ziekte

Het doel is om een structurele aanpak te ontwikkelen en te implementeren die de principes van Positieve Gezondheid integreert in het gemeentelijk beleid, de dienstverlening en de samenwerking met lokale partners. Stappen die zijn gezet:

- Alle medewerkers van de afdeling Sociaal zijn geschoold in het gedachtegoed van Positieve gezondheid
- Binnen ieder team (administratie, jeugd- en wmo consultants, applicatie, beleid) zijn er 1 of meerdere ambassadeurs om Positieve gezondheid verder uit te rollen binnen de organisatie. In 2025 zal samen met de ambassadeurs gekeken worden op welke manier inbedding kan plaatsvinden in de organisatie. Daarbij starten we bij de afdeling sociaal.
- In Q1 2025 zal er een terugkommoment plaatsvinden om de eerste ervaringen op het gebied van Positieve gezondheid te delen
- Team Wmo is aan de slag om de 6 dimensies van Positieve gezondheid te verwerken in de registratie

Positieve gezondheid afdeling Ruimte

Positieve gezondheid wordt gezien als brug tussen de afdeling Ruimte en Sociaal. Met de indeling van de fysieke leefomgeving willen we graag de (Positieve) gezondheid van onze inwoners bevorderen.

Hoe werken we hier naar toe:

- In november 2024 worden de medewerkers vanuit de afdeling Ruimte die zich bezig houden met ontwikkeling geschoold in het gedachtegoed Positieve gezondheid. Er zal kennis worden gemaakt met het gedachtegoed en vanuit IPH wordt in één dagdeel de tool Positieve gezondheid op de tekentafel aangeboden.
- Vanuit de afdeling ruimte worden ook ambassadeurs gezocht, zodat ook daadwerkelijk de brug gebouwd kan gaan worden tussen Sociaal en Ruimte.

Positieve gezondheid afdeling Dienstverlening

Het MT heeft zich positief uitgesproken over Positieve gezondheid en wil het gedachtegoed graag fasegewijs laten landen binnen de organisatie. In 2025 zal er gekeken worden voor een op maat gemaakt programma voor de afdeling dienstverlening. Wel zijn er al een aantal stappen gezet om ook binnen dienstverlening Positieve gezondheid onder de aandacht te brengen:

- Positieve gezondheid is opgenomen binnen het HR beleid
- Nieuwe arbodienst werkt vanuit het gedachtegoed Positieve gezondheid

Positieve gezondheid binnen de organisatie

Zoals in bovenstaande alinea's benoemd gaan we positieve gezondheid beter laten landen binnen onze organisatie. Dat doen we onder andere door succesverhalen meer met elkaar te delen.

Succeservaringen kunnen ons allemaal inspireren, meer bewust maken van wat we met elkaar bereiken en motiveren. We willen een cultuur creëren waarin het normaal is om successen, groot en klein, te vieren en te delen. Hierdoor versterken we niet alleen onszelf, maar ook de hele organisatie, wat helpt om het idee van positieve gezondheid breder in ons werk toe te passen.

SOCIALE BASIS VERSTERKEN

Sociale basis versterken

In Beekdaelen streven wij naar een sterke, inclusieve en zorgzame samenleving waarin mensen de kans krijgen om te groeien en bloeien. We geloven in een gemeenschap waarin men naar elkaar omziet en zowel voor zichzelf als voor anderen wil zorgen. De sociale basis omvat vrij toegankelijke formele en informele activiteiten en voorzieningen die gericht zijn op ontmoeting, ondersteuning, ontwikkeling en ontspanning. Denk hierbij aan initiatieven binnen Beekdaelen, zoals het voorliggend veld, het verenigingsleven, bibliotheken en speeltuinen. Om deze sociale basis te versterken, zetten we in op de volgende acties:

Buurtgezinnen

Onder het motto ‘Opvoeden doen we samen’, koppelt Buurtgezinnen gezinnen die steun kunnen gebruiken aan een stabiel gezin in de buurt. Zo krijgen kinderen wat extra liefde en aandacht en worden ouders ontlast. Buurtgezinnen zorgt ervoor dat kinderen positief opgroeien in hun eigen gezin, versterkt de gemeenschapszin en vermindert beroepsmatige hulp en uithuisplaatsingen. Buurtgezinnen is in 2024 een succes gebleken. In 2025 zetten we daarom in op een hoger aantal koppelingen.

Innovatieteam

In september 2024 zijn we gestart met een Innovatieteam om uitvoering te geven aan de ontwikkelopdrachten binnen de contracten Maatschappelijke Dienstverlening en Wmo begeleiding. De ontwikkelopdracht in het contract Ambulante Jeugdhulp wordt opgepakt in de subregio Westelijke Mijnstreek, samen met maatschappelijke dienstverlening, onderwijs en de gecontracteerde jeugdhulpaanbieders. Enkele leden van het Innovatieteam zijn ook nauw betrokken bij het ambulant ontwikkelcontract Jeugd, zodat er een goede verbinding wordt gelegd tussen de ontwikkelingen en acties.

Wij willen graag van praten naar doen, samen met onze ketenpartners.

Het Innovatieteam bestaat uit vertegenwoordigers van: consultants, maatschappelijke dienstverlening, uitvoerders van de participatiewet en zorgaanbieders. Afhankelijk van het thema kunnen ook andere ketenpartners aansluiten, zoals Beweegdaelen of dorpscoördinatoren

De eerste prioritering voor het Innovatieteam is:

- Van individuele zorg naar collectieve zorg
- Integraal werken om kwalitatief betere, doelmatiger en effectievere zorg en ondersteuning te bieden.
- Kostenbeheersing en sturing op toegang tot de zorg en resultaten

Thematafels

We willen graag op uitvoeringsniveau meer de verdieping opzoeken met partners in het werkveld door middel van thematafels. Het doel van de thematafels is een verdiepend gesprek aangaan middels diverse werkvormen om zo met elkaar te komen tot concrete stappen in het integraal werken. Voor de volgende thema's is er in 2024 een thematafel georganiseerd:

- Meedoen
- Ondersteuning leven en wonen

Voor de thema's bestaanszekerheid en Veilig en gezond opgroeien kijken we nog naar een passende werkvorm. Deze zullen in 2025 verder worden geconcretiseerd.

SOCIALE BASIS VERSTERKEN

Normaliseren

Eén van de maatregelen die gemeenten dienen uit te voeren vanuit de Hervormingsagenda Jeugd is inzetten op normaliseren. Ook GALA, IZA en de Woonzorgvisie zetten hierop in. Wij geven hier vorm aan via verschillende initiatieven zoals aangegeven in dit hoofdstuk. Echter, vraagt dit meer dan alleen hetgeen gemeenten zelf kunnen doen. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) bekijkt momenteel manieren om een maatschappelijk breed gesprek te voeren over "normaliseren" in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd. Het idee achter het maatschappelijk gesprek over normaliseren is dat de hele samenleving betrokken moet worden bij het nadenken hierover. Hierbij gaat het niet alleen om professionals in de jeugdzorg, maar ook om ouders, kinderen, scholen, zorginstellingen, beleidsmedewerkers en andere betrokkenen. Door een breed gesprek op gang te brengen, wil het ministerie van VWS een gezamenlijk begrip creëren van wat normaliseren betekent en hoe dit in de praktijk kan worden toegepast. Dit wordt ondersteund door middel van voorlichtingscampagnes en discussies in onder andere talkshows en andere media. Wij volgen dit op de voet en haken aan wanneer gemeentes aan zet zijn.

Dorpscoördinatoren

In de huidige samenleving groeit de behoefte aan verbinding en samenwerking tussen inwoners en hun gemeente. Dorpscoördinatoren spelen hierin een belangrijke rol. Ze fungeren als bruggenbouwers tussen de gemeente en de inwoners.

Door de rol van dorpscoördinatoren te versterken, kan de sociale basis in een kern verbeteren. Een sterke verbinding tussen inwoners en gemeente bevordert een veerkrachtige gemeenschap waarin iedereen zich gehoord en gezien voelt. Daarnaast zijn dorpscoördinatoren ook voor het faciliteren van participatie en het signaleren van problemen in een kern.

Klankbordgroep

We denken na over klankbordgroepen in kernen die daar aan toe zijn. Een klankbordgroep kan advies geven over zaken die de kern aangaan, zoals sociale voorzieningen en de inrichting van de leefomgeving. Een Klankbordgroep bestaat uit (actieve) inwoners in een kern en die zich inzetten voor de belangen van de gemeenschap. Daarnaast kunnen bijvoorbeeld de dorpscoördinatoren of de opbouwwerker een faciliterende rol hebben voor de Klankbordgroep. Door inwoners aan te moedigen om actief mee te denken en te participeren in gemeentelijke kwesties, bevorderen Klankbordgroepen de betrokkenheid bij lokale onderwerpen en besluitvorming.

Burgerinitiatieftafel

De Burgerinitiatieftafel beoordeelt onafhankelijk en belangeloos maatschappelijke initiatieven op hun waarde en bijdrage aan een inclusieve samenleving. Op basis van deze beoordeling wordt bepaald of, en in welke vorm, ondersteuning wordt geboden, zoals financiële steun of andere hulp.

Wij moedigen deze vorm van actieve burgerparticipatie aan, omdat het inwoners de kans biedt om maatschappelijke vraagstukken zelf aan te pakken en samen te werken aan oplossingen.

SOCIALE BASIS VERSTERKEN

Welzijn op recept

In 2025 breiden we Welzijn op Recept uit naar andere praktijken binnen Beekdaelen. Momenteel wordt Welzijn op Recept aangeboden in de huisartsenpraktijken van Schimmert, Puth en Amstenrade. Tijdens de evaluatie is gebleken dat de pilot succesvol is en dat er een sterke verbinding tot stand komt tussen het sociale en medische domein. Met de intentie om wijkgericht te werken in Schinveld en Nuth, lijkt het logisch om ook hier in 2025 Welzijn op Recept te implementeren.

Mantelzorgers en Vrijwilligers

Als gemeente erkennen we de waarde van mantelzorgers en vrijwilligers. Zij zijn essentieel voor onze sociale basis en het ondersteunen van onze kwetsbare inwoners. Wij geloven dat samenwerking met deze groepen belangrijk is voor het welzijn van iedereen. Wij zullen in 2026 onderzoeken hoe het Steunpunt Mantelzorg kan gaan aansluiten bij het innovatieteam en/of wijkteam.

Beweegdaelen

Met beweegdaelen wordt ingezet op het verbeteren van de fysieke en mentale gezondheid van alle inwoners. Door middel van preventieve activiteiten en een focus op positieve gezondheid willen we de gezondheid en vitaliteit van alle inwoners bevorderen.

- In 2025 voeren we een éénjarig projectplan uit als overgangperiode naar een meerjarig programma van beweegactiviteiten
- Daarnaast werken we in 2025 toe naar een meer efficiënte en effectievere aansturing van het beweegaanbod en komen we tot een herijking van taken en rollen waarbij we kijken welke taken de gemeente zelf kan vervullen en welke extern belegd zullen/moeten worden
- Vanaf 2026 wordt gewerkt aan een breder kader voor beweegbeleid

Lerende praktijk Movisie

Movisie is het Nederlandse kennisinstituut voor het sociaal domein en ondersteunt gemeenten. Movisie faciliteert ook lerende praktijken, waarbij kennis en ervaring vanuit de praktijk worden gedeeld en ontwikkeld. Gemeente Beekdaelen gaat met vijf andere gemeenten onderdeel uitmaken van de lerende praktijk 'stevige sociale basis'. De focus binnen de lerende praktijk ligt enerzijds op het vraaggericht versterken van de sociale basis en anderzijds op het tijdig en actief betrekken van inwoners. De gemeente en Grib zullen gezamenlijk participeren binnen de lerende praktijk. Daarnaast wordt actief de verbinding gelegd met het innovatieteam, waarin uitvoerende medewerkers een centrale rol hebben.

Ambulant ontwikkelcontract Jeugd

Vanuit de samenwerking in de Jeugdhulpregio Zuid-Limburg is ervoor gekozen ambulante jeugdhulp via subregionale contracten aan te besteden. Via een projectstructuur werken gemeenten samen met de aanbestede jeugdhulpaanbieders, onderwijs en voorliggend veld aan de ambulante ontwikkelopdracht.

In Beekdaelen doen wij dit samen met de subregio Westelijke Mijnstreek. In Sittard-Geleen, Beekdaelen, Beek en Stein gaat in vier wijken (één per gemeente) begin 2025 een pilot wijkgerichte sociale basis starten, genaamd 'Samen in de wijk.' Voor Beekdaelen is dit Schinveld in samenwerking met Basisschool Schinveld, kinderdagverblijf Humankind, Peuteropvang CMWW, schoolbestuur Movare, GRIB en jeugdhulpaanbieders.

CENTRALE TOEGANG

Centrale toegang

In 2023 zijn we gestart met de huidige vorm van toegang tot onze diensten. Hierbij wordt volop gebruikgemaakt van de expertise van onze administratieve collega's, de Wmo-consulenten en jeugdconsulenten. De eerste resultaten van deze nieuwe aanpak zijn positief: collega's ervaren meer onderlinge afstemming, inwoners zijn tevreden omdat ze sneller een inhoudelijke reactie ontvangen, en ook onze ketenpartners geven positieve signalen over de verbeterde samenwerking en de nieuwe werkwijze.

Het innovatieteam heeft benadrukt dat de doorontwikkeling van deze toegang essentieel is om de juiste zorg op de juiste plek te kunnen bieden. Zij denken graag mee over de verdere inrichting en vormgeving hiervan. Om de integraliteit van de zorg verder te versterken, is het belangrijk om de expertise vanuit participatie en maatschappelijke dienstverlening toe te voegen aan de toegang.

Ons streven is dat inwoners eenvoudig toegang hebben tot verschillende diensten en informatie via één centraal punt. Dit centrale toegangspunt fungeert als eerste contact voor vragen over bijvoorbeeld jeugd, de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning), participatie (werk en inkomen) en maatschappelijke dienstverlening. Hierdoor kunnen burgers sneller de juiste hulp vinden zonder dat ze meerdere organisaties hoeven te benaderen.

Met een centraal toegangssysteem kunnen aanvragen sneller worden verwerkt, wat leidt tot kortere wachttijden en snellere ondersteuning voor de inwoners. Bovendien zorgt deze aanpak voor een betere afstemming tussen zorg en ondersteuning. Het stelt professionals in staat nauwer samen te werken en informatie te delen, wat bijdraagt aan een efficiëntere en effectievere dienstverlening.

WIJKGERICHT WERKEN

Een centraal team voor de sociale basis

De zorg in onze regio dreigt op zowel het gebied van beschikbare personele inzet als financiële middelen op termijn onhoudbaar te worden. Ons doel is om de stabiliteit te verhogen door de sociale basis te versterken en een duurzame leefomgeving te creëren. Dit draagt bij aan het bieden van passende hulp en ondersteuning aan inwoners en helpt tegelijkertijd de zorgkosten op lange termijn te beheersen. De "sociale basis" omvat alle voorzieningen, netwerken en relaties in Beekdaelen die mensen ondersteunen in hun dagelijks leven. Deze basis is essentieel voor hun welzijn, participatie en sociale cohesie. Het is de fundering van een gezonde, veerkrachtige en inclusieve samenleving. Het doel van de sociale basis is ervoor te zorgen dat iedereen, ongeacht achtergrond of omstandigheden, toegang heeft tot ondersteuning en kan deelnemen aan de maatschappij. Het centrale team blijft verantwoordelijk voor reguliere/minder complexe ondersteuningsvragen en maakt daarbij optimaal gebruik van de sociale basis.

Wijkteams

Wijkteams zijn multidisciplinaire teams die integrale ondersteuning bieden aan inwoners in een specifieke kern, gericht op sociale, fysieke en mentale aspecten. Ze werken outreachend samen met diverse (lokale) professionals en stimuleren de betrokkenheid van inwoners bij hun eigen situatie. Door vroegsignalering en een lokale focus hebben ze de mogelijkheid om problemen eerder te identificeren, wat kan leiden tot meer effectieve preventie en oplossingen.

Op basis van data blijkt dat in de kernen Nuth en Schinveld de meeste problematieken en stapelingen van hulpvragen zijn. Medio 2025 gaan we daarom starten met wijkgericht werken in deze 2 kernen. Via een uitvoeringsagenda en implementatieplan voor 2025 werken we verder aan een fasegerichte uitwerking van de pilot wijkgericht werken binnen Nuth en Schinveld. Uiteraard sluiten we de ogen niet voor complexe ondersteuningsvragen in andere kernen. Daarbij betrekken we de opgebouwde expertise van de wijkteams om te komen tot doorbraken. We streven ernaar de sociale basis te verstevigen en een dekkend zorgaanbod te creëren in samenwerking met onze ketenpartners.

Interactieve samenwerking

Er is een voortdurende en goede interactie nodig tussen het centrale team en de wijkteams. Dit is belangrijk om signalen effectief uit te wisselen en op de juiste agenda's te plaatsen. Daarnaast is het noodzakelijk om het teamgevoel tussen de teams te behouden.

Versterking van de sociale basis in de wijken

Binnen de wijkgerichte aanpak gaan we in de twee genoemde kernen onderzoeken hoe we de sociale basis kunnen versterken. We analyseren wat er ontbreekt aan de hand van de adviezen van het wijkteam over de ondersteuning van de meest kwetsbare inwoners en wat er nodig is om dat te realiseren. Onze focus ligt op vraaggerichte versterking van de sociale basis, in plaats van de aanbodgerichte aanpak die we tot nu toe hebben gevolgd.

Invulling wijkteam

Er zullen in beide wijkteam 1 of 2 vertegenwoordigers aansluiten vanuit:

- Jeugd- en Wmo consulenten
- Dorpscoördinatoren
- Maatschappelijke dienstverlening
- Participatieconsulenten

WIJKGERICHT WERKEN

Fase 1

Medio 2025 willen we beginnen met wijkgericht werken in twee pilotkernen: Nuth en Schinveld. Op basis van gegevens blijkt dat in deze kernen de meeste problematiek en stapelingen van hulpvragen voorkomen. Het wijkteam richt zich op de behoeften van de meest kwetsbare inwoners binnen deze pilotgebieden. Een goede samenwerking met ketenpartners is essentieel om te komen tot een integraal ondersteuningsadvies.

Het wijkteam investeert in een grondige analyse van de hulpvragen en de onderlinge samenhang, waarbij we de zes dimensies van Positieve Gezondheid als uitgangspunt nemen. Deze brede inventarisatie leidt tot een advies over de juiste ondersteuning die ingezet kan worden. In situaties waar het nodig is proberen we via de doorbraakmethode een doorbraak te forceren door niet vanuit de systeemwereld te denken maar in (ondersteunings)mogelijkheden.

Voor de consultants van de gemeente betekent dit dat er ook een "centraal team" vanuit het gemeentehuis actief is. Het wijkteam fungeert als het eerste aanspreekpunt voor de meest kwetsbare inwoners van Nuth en Schinveld. Het wijkteam positioneren we fysiek in de wijk en voeren een integraal onderzoek uit naar de situatie van de meest kwetsbare inwoner(s).

Indien nodig, zal het centrale team het advies van het wijkteam in de praktijk brengen, waarbij er rekening wordt gehouden met de specifieke expertise en affiniteit bij de verdeling. Daarnaast heeft het centrale team de mogelijkheid om complexe casussen door te verwijzen naar het wijkteam, zodat de samenwerking en interactie tussen beide teams optimaal blijft.

Het centrale team werkt volgens de principes en de visie van deze toekomstvisie. Het is van belang dat inwoners door beide teams op dezelfde manier benaderd en ondersteund worden.

Het doel van het wijkteam is om complexe vraagstukken op een gestructureerde manier aan te pakken, met een focus op samenwerking en innovatie. Het startende wijkteam heeft als taak:

- Integraal onderzoek hulpvragen van de meest kwetsbare burgers
- Zichtbaarheid en samenwerking in de kern (outreaching werken) waarbij de samenwerking wordt opgezocht met de dorpscoördinatoren
- Verdieping op thema vanuit data ondersteunend werken waarbij de samenwerking wordt opgezocht met de dorpscoördinatoren
- Normaliseren, voorliggend wat voorliggend kan en tijdige passende zorg waar nodig.
- Investeren in het teamgevoel en het leren kennen van elkaar (kwaliteiten/expertises).
- Het wijkteam wordt als eerste getraind in de doorbraakmethode

Vanuit het ontwikkelcontract ambulante jeugdhulp gaat in iedere Westelijke Mijnstreek met ingang van 2025 gestart worden met een pilot 'wijkgerichte sociale basis.' Voor Beekdaelen gaat deze pilot starten in de kern Schinveld. In deze pilot ontstaat er een nauwe samenwerking van jeugdhulpaanbieders, voorliggend veld, voorscholen en onderwijs. De insteek is nu jeugd(hulp), maar de ambitie is toe te werken naar een brede sociale basis in de wijk en dus een verbeterde samenwerking op het gebied van het gehele sociaal domein. Het is vanzelfsprekend dat deze pilot met zijn opbrengsten vervlochten wordt in de wijkgerichte aanpak die we als gemeente gaan starten in Schinveld.

Fase 2

In 2026 zal er een evaluatie plaatsvinden om gezamenlijk te onderzoeken of het wijkgericht werken effectief is en eventueel wordt uitgebreid naar meer wijkteams en/of andere kernen. Tijdens deze evaluatie zullen we ook de verbinding leggen met het Medische Domein, waarbij we, waar mogelijk, de Zichtbare Schakels integreren in het wijkteam. Daarnaast zal de samenwerking met de afdeling Ruimte een belangrijkere rol spelen in de verdere doorontwikkeling. Tijdens de evaluatie kijken we samen naar de mogelijkheden om deze aspecten op een effectieve en samenhangende manier vorm te geven.

DATA ONDERSTEUNEND

WERKEN

Ondersteuning door data

De afdeling sociaal ziet data ondersteunend werken als instrument om per kern nog beter inzicht te krijgen in de problematieken die spelen in de verschillende kernen van Beekdaelen. In 2025 zullen we verder bouwen aan het systeem om ook data van partners zoals CMWW, POH en de GGD toe te voegen. In een participatief traject zoeken we samen naar oplossingen die realiseerbaar zijn. We zetten in eerste instantie in op het behalen van kleine successen die als voorbeeld kunnen dienen voor andere kernen.

20 gezinnen aanpak

Daarnaast gaan we aan de slag om op basis van de beschikbare data te starten met een 20 gezinnen aanpak. Dit betreft een aanpak voor een huishouden die een roep doet op meerdere terreinen van het sociaal domein. Hiermee beogen wij een integrale aanpak te bewerkstelligen welke een positief effect heeft op het welbevinden van het huishouden maar ook in financiële zin een positief effect kan hebben. De focus brengen wij in de eerste fase aan in de kernen Nuth en Schinveld.